

5. søndag efter påske. Ribe Domkirke.

Signe von Oettingen

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes:

Sådan talte Jesus; og han så op mod himlen og sagde:

»Fader, timen er kommet.

Herliggør din søn, for at sønnen kan herliggøre dig, ligesom du har givet ham magt over alle mennesker, for at han kan give evigt liv til alle dem, du har givet ham. Og dette er det evige liv, at de kender dig, den eneste sande Gud, og ham du har udsendt, Jesus Kristus.

Jeg har herliggjort dig på jorden, ved at fuldføre den gerning, du har givet mig at gøre. Fader, herliggør mig nu hos dig, med den herlighed jeg havde hos dig, før verden var til. Jeg har åbenbaret dit navn for de mennesker, du gav mig fra verden. De var dine, og du gav dem til mig, og de har holdt fast ved dit ord.

Nu forstår de, at alt, hvad du har givet mig, er fra dig. For de ord du gav mig, har jeg givet dem, og de har taget imod dem, og de har i sandhed forstået, at jeg er udgået fra dig, og de er kommet til tro på, at det er dig, der har udsendt mig.

Jeg beder for dem; ikke for verden beder jeg, men for dem du har givet mig, for de er dine; alt mit er dit, og dit er mit, og jeg er herliggjort i dem. Jeg er ikke længere i verden, men de er i verden, og jeg kommer til dig.

Hellige fader, hold dem fast ved dit navn, det du har givet mig, for at de kan være ét ligesom vi.« Joh 17,1-11

Prædiken:

Mosaikkerne bag mig har oprindeligt været store hele plader af farvet glas. De blev hentet i Norditalien og båret ind på kunstnerens værksted. Der på værkstedet blev de store hele plader ikke skåret nænsomt i mindre dele med en sav, men pladerne blev hugget i stykker. Brutalt. Med en hammer og med en mejsel. Fører man hånden hen over mosaikkerne, så kan man mærke den ru og ujævne overflade, som gør at lyset spiller så herligt i dens overflade.

Som de hele plader, der blev hugget i uendelige mange dele, kan man føle sit liv blive sprængt til mosaikker, når man må tage afsked med et elsket menneske. For altid må tage afsked. Så opdager man på en meget brutal måde, at vi er skabninger og underlagt betingelser, som vi ikke selv er herre over. For selvom vi ikke vil give slip, når livet slutter for et elsket menneske, så kan vi som mennesker ikke sætte os ud over vores menneskelige livsvilkår, hvor meget vi end ville. Vi er skabte. Afsked og afskedsord kan derfor sprænge vores liv i tusind stykker og nedbryde vores liv. Jeg ved, at mange i disse coronatider har måttet høre disse afskedsord og erfaret afskeden helt alene.

Om få dage er det Himmelfart, og så er Jesus atter væk. Det vil nedbryde hans disciple, det ved Jesus, så vores evangelium til i dag indeholder ikke en afsked, som nedbryder, men en afsked, som skal samle og hele og styrke. Jesu beder derfor en allersidste bøn for disciplene. Hans afskedsbøn med hans testamente til disciplene og til os i dag. For allersidste gang ser Jesus, som det menneske de kender, op mod himlen og beder højtideligt til Gud. Afskedstimen er kommet. Og i denne afskedstime siger Jesus noget meget vigtigt, som ikke kun betyder liv og opstandelse for hans disciple dengang, men som stadig giver os liv i dag. Det findes ikke andre steder i Johannesevangeliet eller i Det Nye Testamente. Det findes kun her i dagens evangelium. Han siger nemlig, hvad det evige liv er. Mange andre steder hører vi

om, hvem og hvordan man kommer til det evige liv, hvad man skal gøre og absolut ikke skal gøre, for at erhverve det evige liv. Men her, i dagens evangelium, er det eneste sted i hele biblen, hvor vi hører, hvad det evige liv så er.

Og det er: Det evige liv er at kende dig, den eneste sande Gud, og ham, du har udsendt, Jesus Kristus.

Det evige liv er *er at kende*, altså en erkendelse! Ikke en erkendelse, som en forberedelse til, at man engang vil kunne erhverve retten til det evige liv, men erkendelsen af den eneste sande Gud og hans udsending, *er selve det evige liv*.

Det evige liv er, består og er indeholdt i denne særlige erkendelse, og hver eneste gang denne erkendelse indtræffer, og opstår og viser sig, dér er der altid mere end det tidlige, mere end det begrænsede, mere end det jordiske: dér er det evige liv. Det hele ligger i denne ene sætning, og det er, uden tvivl, en meget modig sætning, måske den modigste i hele evangeliet.

For er det en sætning vi kan forstå? Som er mulig at erkende. Vi tænker jo ofte troen, som en tilstand, langt fra intellektet, men fra Paulus kender vi også talen om troen, som en erkendelse: Endnu ser vi i et spejl, i en gåde, men da skal vi se ansigt til ansigt. Nu erkender jeg stykkevis, men da skal jeg kende fuldt ud, ligesom jeg selv er kendt fuldt ud. (1. Kor. 13,12)

Men bortset fra Paulus: mon ikke de fleste har oplevet de særlige erkendelser, øjeblikke i erkendelsen, hvor man er så fascineret af den konkrete genstand, som erkendes, at man nærmest oplever det som et under, at det overhovedet er muligt, at man kan kende og erkende virkeligheden, som man gør, og at man derved dykker ned i en dybere dimension, og opdager andre og nye tydinge og betydninger, som man aldrig ville kunnet have erkende i det daglige liv og tidsforløb.

Det sker, tænker jeg. Ikke kun for præster og lærere. Man har hørt om, at det endda skulle være forekommet i løbet af konfirmationstiden.

Disse erkendelsesøjeblikke de findes, men for at disse erkendelser kan bære os igennem livet, bære os igennem de tider, hvor vores liv sprænges i tusind stykker, da har vi nok brug for nogle erkendelser, som strækker sig længere end blot til øjeblikket, og det afhænger af genstanden, som erkendelsen er rettet imod.

Og det, som erkendelsen er rettet mod hos Johannes, er Gud – den sande Gud og hans udsending, Jesus. Dem begge på samme tid. Erkendelsen af at Gud, som har skabt himlen og jorden, bliver ved med at holde fast i sit skaberværk og sine skabninger, så han følger og vejleder dem i deres egne veje, finder og henter dem og samler dem, idet han sender en udsending ud: Jesus Kristus. Denne udsending vidner om Guds kærlighed og hans vilje og magt til at holde fast i alle troende. Gud er ikke blot det allerførste og allersidste skjulte og hemmelighedsfulde ophav af alt levende, men han giver sig også helt åbenlyst til kende i sin søn: at han er denne sandhed og kærlighed, for at alle dem, som tror på ham, har del i det evige liv.

Er denne tankekonstruktion for abstrakt? At herligheden er, at kunne leve sit liv i og ud af sandhed, at herligheden er, at kunne leve sit liv i og ud af kærlighed.

Evangelisten Johannes skaber en helt særlig situation rundt om Jesus ord. Han sætter dem ind i bønnen. Jesus Kristus beder for os.

Fordi han ved: Vi kan ikke undvære, at der er nogen, som beder for os. Især ikke, når vores liv er sprængt i tusind stykker, som bag mig i mosaikken. Der har vi brug for hans bøn, så vi kan bede med eller forstumme i taknemlighed over, at der er en, som orker at vise os vejen og bede for os. Og ja, vores skrøbelighed bliver synlig i bønnen overfor Gud, men så kan vi være dem vi er, for Gud og for os selv, i sandhed.

Kristus beder med os og beder for os. Hans bøn samler det fragmentariske, som vi ikke magter at samle selv, så fragmenterne bliver meningsfulde hvert og et. Hold fast i det meningsfulde, siger Jesus i bønnen til os i dag. Hold fast i mine ord og bær det meningsfulde videre! Vi beder, som kristne, ikke om at blive fri for det fragmentariske eller for afskeden. Vi ved, at det er vores vilkår, men vi beder til, at himlen må åbne sig, og det evige vil kaste sit herlige lys over vores sprængte liv, så vi kan udholde at leve med det, som aldrig kan og vil blive anderledes.

Det er en gave, og det er herligt, når vi bliver taget med ind i en bøn! Hen over de sidste år har en ganske særlig digter, nemlig Helle Sættrup, formået at skrive bønner, som er blevet meningsfulde for mange mennesker.

I hendes seneste digtsamling *Armeret med fjer* formulerer hun hendes første bøn, som jeg vil citere her til sidst:

Du som kender

Mørkets gåde.

Du som gik lysende

Gennem den lange nat,

Såret, dog fuldkommen hel.

Styrk alle os,

Hvis hjerter er

Armeret kun med fjer.

Glædelig søndag.

Lad os bede!

Vi beder for de bekymrede og syge og for dem, som ingen beder for. Vi beder for vores familie, og alle vi holder af. Vi beder dig, gode Gud, være hos dem, som ingen har hos sig, og vær også hos os, der har alt, men mangler visdom. Hold os fast i troen med håbets liv og gør det særligt de dage, hvor vi ikke længere kan se os selv i det.

Og lad os bede fadervor sammen:

Fader vor, du som er i himlene! Helliget vorde dit navn, komme dit rige, ske din vilje som i himlen således også på jorden; giv os i dag det daglige brød, og forlad os vor skyld, som også vi forlader vores skyldnere, og led os ikke i fristelse, men fri os fra det onde. Thi dit er riget og magten og æren i evighed.

Amen.

Og modtag Herrens velsignelse:

Herren velsigne dig og bevare dig! Herren lade sit ansigt lyse over dig og være dig nådig! Herren løfte sit åsyn på dig og give dig fred!

Amen

Litteratur brugt til forberedelsen af prædiken:

Bultmann, R.: Das Evangelium des Johannes, Göttingen 1953, s. 371 ff

Bonheoffer, D.: Widerstand und Ergebung, München 1983, s. 26 ff

Bonhoeffer, D.: Die Psalmen. Das Gebetbuch der Bibel, Pössneck 1940, s. 14 ff

Søttrup, H.: Armeret med fjer, Eksistensen 2019, s. 9